

图书在版编目(CIP)数据

汉藏蒙对照佛教词典 /卓日格图编. —北京:民族出版社,
2003.11

ISBN 7-105-05720-3

I. 汉… II. 卓… III. 喇嘛教-对照词典-汉、藏、蒙
IV. B946.6-61

中国版本图书馆 CIP数据核字(2003)第 082786 号

民族出版社出版发行

(北京市和平里北街 14 号 邮编 100013)

<http://www.e56.com.cn>

民族出版社微机照排 迪鑫印刷厂印刷

各地新华书店经销

2003 年 11 月第 1 版 2003 年 11 月北京第 1 次印刷

开本:880 毫米×1230 毫米 1/32 印张:39.375 字数:950 千字

印数:0001-1500 册 定价:98.00 元

该书如有印装质量问题,请与蒙文发行科联系退换

(蒙文室电话:64228166; 发行科电话:64234411-6936)

卓日格图 编审。蒙古族，1934年1月出生。黑龙江省杜尔伯特人。中共党员。中央民族学院语文系毕业。曾任民族出版社蒙古文编辑室副主任、主任、中国版协民族出版工作委员会办公室主任、秘书长，八省区蒙古语文工作协作小组北京地区蒙古语文工作协作小组办公室主任等职。中国蒙古语研究会会员、中国民族翻译工作者协会会员。

主要业绩：长期从事蒙古语文翻译出版工作。主要参与了《民族画报》、《人民画报》、《红旗》杂志和马列著作、毛泽东著作，党和国家重要政策文件及其他各种图书翻译编审工作。编审和责编的图书主要有《成吉思汗祭典》、《蒙药医话》、藏蒙合璧《四部医典》、藏蒙合璧《兰塔布》等；校注的有藏蒙合璧《智慧之源》、藏蒙合璧《月光词典》等；专著有《翻译学概论》、《蒙古族传统简易制革法》；在国内蒙汉文物上发表学术论文及书介、书评等共计30余篇。这些作品中《成吉思汗祭典》、《蒙药医话》、藏蒙合璧《四部医典》等在各级各类评奖中获奖。学术论文中《蒙古族杰出的翻译理论家——章嘉·益喜丹必若美》获内蒙古自治区首届蒙古文翻译优秀论文奖。《蒙古文佛经翻译的开拓者——曲吉翰尔》在第四届全国民族语文翻译学术讨论会上获一等奖。此文已收录于中国言实出版社出版的《世界学术文库》华人卷中。

2002 3 16

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

前 言

如同乐海之水深邃清澈
蕴涵十明之理丰富内容
闪射着万道金色的霞光
沐浴着千截功业的神圣
愿十方佛祖圣明的教导
像恒河之巨流永世奔腾
在大千世界上发扬光大
把福德赐予那芸芸众生

佛教流传于世已有两千五百年的历史。在这一过程中，佛教以其思想使众多的国家和民族成为自己的信徒，现已发展成为世界公认的三大宗教之一。佛教是由古印度迦毗罗卫国（今尼泊尔境内）净饭王首图陀那和摩耶夫人的公子乔答摩·悉达多（释迦牟尼）于公元前5世纪创立的。

佛教形成后，在其创立者的努力下，迅速传遍整个印度，不仅得到人们的拥护，而且信徒不断增加。后来又流传到南亚、东南亚、西亚和中亚。佛教自东汉时期开始流传到我国后，与汉族的儒学、道教等文化融合在一起，逐渐发展成为传布于汉族之中的汉传佛教，而后再从中国流传到朝鲜、韩国和日本等国。

公元7世纪，佛教传入我国藏区后，与藏族的原始宗教苯波教融为一体，形成了独具特点的藏传佛教。藏传佛教后来又传布到蒙古、俄罗斯等地。然而，藏传佛教因其信徒所理解的观点和认识

的不同,分化出了诸如宁玛派、噶当派、噶玛派、萨迦派、帕竹派、觉囊派、格鲁派等众多教派。这些教派全面反映了藏文化的特点,无论哪一派都成为了藏族文化重要的组成部分。在这些教派当中,形成于11世纪的萨迦派,从13世纪后半时期开始渗透到蒙古帝国和元朝,深受蒙古帝王等统治者的信奉,被尊为元朝的国教。当时,在引领蒙古统治者信奉藏传佛教的过程中,“萨迦五祖”的后二祖萨迦班智达·贡噶坚赞及其侄儿八思巴·罗追坚参起了重要作用。然而,入主中原的元朝政权于1368年灭亡后,随着蒙古人退出汉地返回蒙古地区,萨迦派佛教也退回藏区,从而不再影响蒙古帝王。在这一时期,佛教的传播仅只限于蒙古统治阶级上层,尚未传播到民众当中,所以佛教在蒙古民众当中并没有产生多大影响。

在14世纪和15世纪之际,青海人宗喀巴大师对藏传佛教的理论、仪轨、戒律、学经方式、修行次第等进行全面改革,从众多教派中取其精华,剔其糟粕,创立了独具特点的格鲁派。该教派于初创时期在藏区处于受排斥地位。后来,格鲁派宗教领袖们在卫拉特诸首领的支持下,在藏区建立并巩固了政教合一的领导秩序。也正是在这一过程中,格鲁派使阿勒坦汗等蒙古右翼三万户诸首领以及喀尔喀的阿巴岱汗、察哈尔的图们汗、卫拉特部首领拜巴噶斯等都成为虔诚的佛教信徒,并通过这些首领,保护和传播了佛教,制定并颁布了排斥、镇压萨满教的有关法律,所以,蒙古平民百姓就不得不信奉佛教了。从此,佛教就成为了整个蒙古的合法宗教,而蒙古人世代崇信的萨满教却一下变成了非法宗教。这对于广大蒙古人来说,确实有些突然了。因为,他们没有来得及对外来文化取其精华,弃其糟粕,更没有来得及与自己的文化融合在一起,而是囫囵吞枣,全盘接受了。

特别是清朝兴起后,统治者出于政治上的需要,在藏蒙地区大力支持和发展了格鲁派。在这一发展过程中,格鲁派不仅对于蒙古族的历史、语言、文学、艺术、医药、建筑等方面产生过巨大的影

响,而且培养出了众多的专家学者,对蒙古族文化的发展做出了不可磨灭的贡献。然而,一切事物都有其两个方面,佛教也不例外,也有其积极的一面和消极的一面。譬如,在清朝统治时期,由于其推行的政策所决定,黄教在藏族社会和蒙古族社会中也产生了一些负面影响。

毛泽东主席曾说:“我们必须继承一切优秀的文学艺术遗产,批判地吸收其中一切有益的东西”(引自《毛泽东选集》合订本 817 页,人民出版社,1968 年)。诚如毛泽东主席所言,如果我们对佛教的东西剔其糟粕,取其精华,加以分析、研究、继承、利用的话,其中一些积极的部分、精华部分,对于我们今天的工作与生活仍然会起到积极的作用。正是出于这种目的,民族出版社退休编审卓日格图先生,为了对蒙古族文化的海洋那怕做出点滴的奉献,在其导师雍和宫住持嘉木样图不丹的指导下,历时十余年,编纂出了这部《汉藏蒙对照佛教词典》。

该词典编入了包括佛教大小五明名词术语、与佛教相关的帝王名、僧侣、圣贤、学者名、大小寺庙名称以及藏传佛教独具特色的隐语在内的二万五千多个词条。编纂该词典时,主要参考了由民族出版社出版的《智慧之源》、《藏汉大辞典》、《月光词典》、《格西曲扎藏文词典》等。不过,其中汉藏名词术语是以《藏汉大辞典》为标准,蒙古名词术语则以《智慧之源》为标准。该词典虽为汉藏蒙三语对照词典,但编纂者为了方便蒙古文读者的查阅,在一些词条下,用蒙古文作了简明的解释。

据我所知,到目前为止,我们蒙文出版行业还未出版过类似《汉藏蒙对照佛教词典》。为保证首次出版的这部《词典》不出错或少出错,除责任编辑外,又请民族出版社退休副编审杨迦森同志当特约编辑。我想,此《词典》为汉蒙、汉藏、蒙藏语文工作者和佛教研究人员提供不可多得的参考资料。然而,一部《词典》的价值高低本无需我在此多言,用一句俗语概言之:时间自会检验一切。

愿大黑天之威德
愿弥勒佛之恩佑
像千轮太阳普照众生
愿文殊菩萨之智慧
愿嘛呢佛经之法轮
如万种宝物永放光芒
吉祥如意!

编者

2002年2月23日

འགོ་བརྒྱུད།

རིག་གཞན་མེ་ཚུང་འཛུམས་པའི་བརྟན་བཙུག་ལྷན་པུ་ལྟེ་ལྟེ། །
 དུངས་གསལ་མེ་ཚུང་མཐའ་བུལ་རྒྱ་མཚོ་འདྲ། །
 རིག་ལྷན་མང་པོས་དེ་རུ་འོལ་ཞིང་རྒྱུངས་པ་ལས། །
 མཚན་པའི་འཕྲིན་ལས་ཏུ་ས་ཀུན་འོད་སྟོང་འབར། །

 ས་བཅུ་དབང་རྒྱལ་མཚན་པའི་བཀའ་སློབ་དེ། །
 གང་གྱ་རྒྱན་བཞིན་ཆད་མེད་འབབ་པ་དང། །
 བདེ་སྲིད་འོད་སྟོང་ཡུལ་ཀུན་འཕྲོད་པ་བཞིན། །
 འཕྲོ་བ་ཀུན་ལ་ཕན་བདེ་བརྟུལ་བར་ཤོག །

སངས་རྒྱལ་ཚོས་ཡུགས་འཛུམས་སྲིད་ཚོགས་དང་ནས་ལོ་སྟོང་ཡུག་གཉིས་
 དང་ལྷ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་འཁོར་བའི་ལོ་རྒྱལ་ལྷུང་ཞིང་། དུས་ཡུན་རིང་པོ་དེའི་
 བར་སངས་རྒྱལ་ཚོས་ཡུགས་ཀྱི་དམོངས་པའི་བྱུགས་རྒྱུན་ཐེབས་པའི་འོག་རྒྱལ་
 ཁབ་དང་མི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་གིས་དམ་པའི་ཚོས་ལ་མོས་པས་ནང་བརྟན་དེ་
 ཉིད་འཛུམས་སྲིད་ཚོགས་ཀུན་གྱིས་ཁས་ལེན་པའི་ཚོས་ཡུགས་མེ་གསལ་གསུམ་ནང་གི་
 གཞིག་ཏུ་རྒྱུར་པ་རེད། སངས་རྒྱལ་ཚོས་ཡུགས་ནི་གནའ་རབས་རྒྱ་གར་
 ཞིང་ས་གཏོགས་ཀྱི་ཡུལ་འདི་ཚེས་(ད་ལྟ་བུལ་ཡུལ་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཡོད) དུ་
 ཡབ་ཟས་གཙང་རྒྱལ་པོ་དང་ཡུམ་རྒྱ་འབྲུལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རྒྱ་བརྟུམས་པའི་
 རྒྱན་པ་སངས་རྒྱལ་བྱུ་ལྷུང་པས་རྒྱུ་ལོ་ཚོན་གྱི་དུས་རབས་ལྷ་པོའི་ནང་གསལ་

པར་སྐྱོལ་བཅོམ་པའི་ས་རྒྱ་པ་དེ་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་རྒྱུད་མར་རྟོར་སོག་
 པོའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་ཡོན་ཤོར་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་དར་ནས་རྟོར་སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་
 དང་བཅས་པའི་དབང་རྒྱུར་བྱེད་མཁན་གྱིས་དང་སོས་ཆེན་པོ་གནང་བར་མ་
 ཟད། ཡོན་རྒྱལ་རབས་གྱིས་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ཚོས་ལུགས་ཡིན་པར་ཚི་བཀུར་བྱ་བ་
 རེད། ལྷགས་དེར་སོག་པོའི་དབང་རྒྱུར་བ་རྣམས་ལ་འཇུགས་སྐྱེན་སྐབས་ནས་
 སོད་བརྒྱུད་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་ལ་དད་ཚོས་བྱེད་ཏུ་འཇུག་པའི་ཤོ་རིམ་ནང་
 “ས་རྒྱ་ཤོར་མ་རྣམས་ལྟེ་ནང་གི་རྗེས་མ་གཉིས་ཉེ་ས་རྒྱ་པ་རྗེ་ཉ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་
 མཚན་དང་དེའི་དཔོན་པོ་ལས་གས་པ་རྣོ་རྣོས་རྒྱལ་མཚན་གཉིས་གྱིས་རྣམས་པ་
 ཆེན་པོ་ཐོན་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ལྷན་གྱི་དཔུས་རྒྱུད་ས་ཁུལ་དུ་སྐྱེབས་
 བས་ཤོར་མ་བྱེད་མཁན་ཡོན་རྒྱལ་རབས་གྱི་རྒྱུད་དབང་དེར་1368པོ་མམ་ཉེས་
 སྐབས་ནས་སོག་ལུལ་དུ་སོག་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ས་རྒྱ་པ་ཡང་པོད་ལུལ་སོག་
 པས་སོག་པོ་ཤོར་མ་ལ་འཇུགས་སྐྱེན་སྐབས་མི་སྲུབ་པར་རྒྱུར་པ་རེད། ཤོར་
 གས་ལ་དུས་ཡིན་རེད་པོའི་ནང་པོད་བརྒྱུད་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་དེ་སོག་པོ་
 དབང་རྒྱུར་གལ་རིམ་ཤོད་གས་ནང་དར་བ་མ་གཞོགས་མི་མེད་དུས་མའི་ནང་
 དར་མེད་པས་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་གྱིས་སོག་པོ་མང་ཚོགས་ནང་འཇུགས་སྐྱེན་
 དེ་ཅི་མ་ལས་ཐོན་མེད།

དུས་རབས་བཅུ་བཞི་དང་ཅོ་ལྔ་པའི་བར་མཚོ་སྐྱོན་པ་རྗེ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་
 པོས་སོད་བརྒྱུད་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་གྱི་དགེ་འདུན་ལྷན་གས་གྱིས་འདུལ་
 བྱིམས་ལ་འགལ་བ་དང་སོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་བཅོམ་སེམས་རྒྱུད་པའི་
 གནས་རྒྱལ་དམིགས་ཤིང་། ལྷག་མཐའ་གཞན་དག་གི་དགེ་མཚན་བསྐྱེད་ལེན་
 དང་ཞན་ས་འདོར་ནས་མདོ་སྐགས་གྱི་བསྐྱེད་པ་ལ་དག་མེར་ནན་ཉན་མཚན་པ་
 རྣེ། འདུལ་བ་སྐྱུག་ལེན་ལ་དག་མེར་དང་། མདོ་སྐགས་བཤད་རྒྱུ་བ་རྒྱུད་
 འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་གསར་འཛུགས། ལྷ་ལྷན་ཚོ་འཇུག་རྣོན་ལམ་ཆེ་མོའི་
 དུས་མཚོག་འཛུགས་པ། གདན་ས་དགའ་ལྷན་སྐྱུག་བཅུ་དཔ། དགེ་འདུན་

འདུལ་པའི་སྡེ་ནང་སྐོས་པས་མ་ཚོ་མ་གསུམ་དང་འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་བྱུང་
 སྡེལ་སྐོས་ཀྱི་བྱུང་ཚོམ་ལྟར་པའི་དགོ་ལེགས་པའི་སྐོས་ལྷགས་གསར་གཏོད་
 མཚན་པ་རེད། དགོ་ལེགས་པའི་སྐོས་པའི་མ་ཚོ་དེ་ཉིད་གཞན་གྱིས་
 གནོད་འཚོ་དང་མི་འདུད་བཏང་བའི་གནས་སྤྱུ་རྒྱུད་ནའང་སོག་པོ་ཨོ་རོ་དེ་གྱི་
 འཚོ་དཔོན་སྐོས་ཀྱི་རྒྱུ་རྒྱུར་ལ་བརྟེན་ནས་དགོ་ལྷགས་པའི་ཚོས་རྗེ་རྣམས་
 གྱིས་ཚོས་སྡིད་ལྷུང་འབྲེལ་ལམ་ལྷགས་གསར་འཛུགས་དང་སྲ་བཅུན་ཏུ་བཏང་
 པ་རེད། དགོ་ལྷགས་པ་འཕེལ་རྒྱུ་འགྲོ་བའི་མོ་རིམ་ནང་ཡལ་ཐོན་རྒྱལ་པོས་
 གཙོས་པའི་གཡས་ཏུ་བྱི་རྒྱུར་གསུམ་གྱི་འཚོ་དཔོན་རྣམས་དང་། དེ་མིན་པའི་
 ཁལ་ཁམ་པ་ཉལ་དང་། ཚ་ཉར་བྱ་མིན། ཨོ་རོ་དེ་གྱི་འཚོ་དཔོན་པའི་པ་ག་
 མི་སྐོས་ཀྱི་སྲུང་སྲུང་རྒྱུ་དམ་པའི་ཚོས་ལ་དད་མོས་ཏུ་ཅང་ཆེ་བའི་ཚོས་པར་
 ལྷུང་ཞིང་། འཚོ་དཔོན་དེ་དག་གིས་སོག་ལྷུང་ཏུ་སངས་རྒྱལ་ཚོས་ལྷགས་སྲུང་
 རྒྱུ་དང་དང་སྡེལ་མཚན་པར་མ་ཟད། ལྷུང་དེ་ཉིད་གྱི་ས་མཆ་ཚོས་ལྷགས་མི་
 འདུད་དང་བཅོན་གཞོན་ལྟེད་པའི་བཀའ་རྒྱ་ཡང་གཏན་འབེབས་དང་བྱུང་
 བཟུགས་གནང་བས་སོག་པོ་མི་མེད་དུ་རྒྱུས་མ་ཚོས་སངས་རྒྱལ་དམ་པའི་ཚོས་ལ་
 དད་མོས་མ་ལྟེད་ཐབས་མེད་ལྷུང་པ་རེད། དེ་ཏུས་ནས་བཟུང་སངས་རྒྱལ་
 ཚོས་ལྷགས་དེ་ཉིད་སོག་པོ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བྱིམས་མཐུན་ཚོས་ལྷགས་སྤྱུ་རྒྱུར་
 ཞིང་། དེ་རྗེན་སོག་པོ་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་མོས་པའི་ས་མཆ་ཚོས་
 ལྷགས་དེ་བྱིམས་དང་མི་མཐུན་པ་ཞིག་ཏུ་རྒྱུར་པ་རེད། གནས་རྒྱུས་དེ་སོག་པོ་
 མང་ཚོགས་ལ་ཆ་བཞག་ན་རྗེ་ཏུར་ཏུ་རྒྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་མཚོན་ནི་ཁོང་
 ཚོས་མི་ནས་ཡོང་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་སྡིད་བཅུད་དང་ལེན་ལྟེད་ཁོམ་དང་དེའི་
 སྡིགས་མ་འདོད་ཁོམ་མ་ལྷུང་བ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་མཉམ་ཏུ་
 འདྲེས་ཁོམ་དེ་བས་ཀྱང་མ་ལྷུང་བར་མི་ནས་ཡོང་བའི་རིག་གནས་རྣམས་དཔྱེ་བ་
 མ་འཕྱེད་པར་ཚང་མ་དང་ཏུ་སྤངས་པ་རེད།

ལྷག་པར་ཏུ་ཆེན་རྒྱལ་རབས་གོང་མ་སྡིད་གཞུང་བཅུགས་རྗེས་དབང་

ལྷུར་བྱེད་མཁའ་གྱིས་ཆབ་སྲིད་དཔོན་མཁོ་ལ་བརྟུན་ནས་མོད་ཚོགས་སྐྱེལ་བྱ་
 དགེ་ལུགས་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ཕོར་སྲིབ་ལུགས་ཆེན་པོར་བྱེད་ཅིང་། ལྷུར་
 རིམ་དེའི་ནང་དགེ་ལུགས་པས་ཚོགས་རིགས་ཀྱི་ཚོ་རྒྱས་དང་། ལྷུར་ཡིག
 ཚོམ་རིག་སྡེ་ཚལ། གསོ་རིག་འཇུགས་སྐྱུན་སྲིགས་ཀྱི་བདེ་ལ་ལུགས་
 རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཚོན་པར་འགྲུབ། མཁས་དབང་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་གསོ་སྦྱོར་བྱས་
 པས་ཚོགས་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་འཕེལ་རྒྱས་འཕྲོ་བར་པན་འབྲས་ལྷུང་བཟས་
 མེད་པ་ཞིག་བཞག་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ཕྱ་དངོས་ཚང་མར་དགེ་དང་མི་དགེ་
 པའི་སྒྲིགས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། སངས་རྒྱས་ཚེས་ལུགས་ལའང་དེ་བཞིན་དགེ་
 མཚན་ལྡན་པའི་སྒྲིགས་དང་དགེ་མཚན་མེད་པའི་སྒྲིགས་གཉིས་ཡོད་པ་རེད།
 དཔེར་ན་ཆེན་རྒྱལ་རབས་ཀྱིས་དབང་ལྷུར་བྱེད་པའི་རིང་ལ་ཕོར་མས་ལག་
 བརྟུར་བྱས་པའི་སྲིད་ཁྲུལ་གྱི་དབང་གིས་མོད་རིགས་ཀྱི་སྡེ་ཚོགས་དང་ཚོགས་
 རིགས་ཀྱི་སྡེ་ཚོགས་ནང་དགེ་ལུགས་པས་སྐོག་སྒྲིགས་ཀྱི་རྣམས་པ་འེས་ཅན་ཞིག་
 ཚོན་ཡོད་པ་རེད།

གུའུ་ཞི་མཚོ་ཅེ་ཏུང་གིས་“ངས་ཚོས་འེས་པར་བྱ་བུལ་བྱུང་གི་ཚོམ་རིག་
 དང་སྡེ་ཚོལ་གྱི་ལུས་རྒྱུན་ཚང་མ་རྒྱད་འཛིན་བྱས་ཚོགས་མཐའ་དཔུང་གྱི་སྐོ་ནས་
 དེ་ཚོ་ནང་གི་ཐན་ཚོགས་པ་རྣམས་བརྟུ་ལེན་བྱེད་དཔོན་”ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 གལ་ཏེ་ང་ཚོས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཚེས་ལུགས་ནས་སྲིད་བཅུད་བརྟུ་ལེན་དང་
 སྲིགས་མ་འདྲར་ཐབས་བྱས་ནས་དེ་ཚོར་དབྱེ་ཞིབ་དང་། ཞིབ་འཇུག་རྒྱུན་
 འཛིན། བོད་སྐྱོད་བཅས་བྱས་པ་ཡིན་ན། དགེ་མཚན་ལྡན་པའི་སྲིད་བཅུད་
 དེ་དག་གིས་ད་ལྟང་ཚོའི་ལས་ག་དང་འཚོ་བའི་ནང་ལྟར་བཞིན་ཐན་རྣམས་ཚོན་
 འེས་རེད། དམིགས་ལུས་དེར་བརྟུན་ནས་མི་རིགས་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་ནས་ལས་
 འཇུར་ངལ་གསོ་བྱེད་མཁའ་ཚོམ་ཞུ་པ་ཅོ་རིག་བྱ་ལགས་ཀྱིས་ཚོགས་རིགས་ཀྱི་རིག་
 གནས་རྒྱ་མཚོ་ལ་རྒྱ་ཐིགས་ཅམ་གྱི་ལག་རྗེས་འབྲལ་བའི་ཆེད་དུ་ཁོའི་སྐྱ་མ་ལྷེ་
 ལྷུང་དཔོན་གྱི་པ་འཇམ་དབང་སྐུལ་བརྟུན་གྱི་མཇུག་བྱིད་འོག་ལོ་བཅུ་ལྷག་

ཅམ་གྱི་ཤིང་ལ་《རྒྱ་བོད་སོག་གསུམ་ཤུན་རྒྱུར་གྱི་ནང་བརྟན་ཚིག་མཛོད་》འདི་
ཚོ་མ་རྒྱུག་བྱས་པ་རེད།

ཚིག་མཛོད་འདིར་བརྟན་པའི་ཐ་སྟོན་ནང་སངས་རྒྱལ་ཚོས་ཡུགས་ཀྱི་
རིག་གནས་ཆེ་རྒྱུད་བརྒྱའི་ཐ་སྟོན་དང་། རྒྱུད་བརྟན་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་
རྒྱལ་པོ་དང་། དགེ་འདུན། ལྷུ་མེད། མཁས་དབང་། དཔོན་པ་ཆེ་
རྒྱུད་སོགས་ཀྱི་མིར་བརྟན་པས་མི་ཚད། བོད་བརྒྱུད་སངས་རྒྱལ་ཚོས་ཡུགས་
ལ་དམིགས་པས་ལ་དུ་ཡོད་པའི་མངོན་བརྗོད་བཏགས་མིང་ཡང་བརྟན་ཤིང་།
རྒྱན་བརྗོད་མིང་ཚིག་གཞི་སྤྱི་ལྷ་རྟོག་རྟུག་ཅམ་ཡོད། ཚིག་མཛོད་འདི་
ཚོ་མ་རྒྱུག་བྱེད་དུ་སྤྱི་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་གཙོ་བོ་ནི་མི་རིགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་
གིས་བརྒྱན་པའི་《དག་ཡིག་མཁས་པའི་འབྲུང་གནས་》དང་། 《བོད་རྒྱ་ཚིག་
མཛོད་ཆེན་མོ་》《བད་ཡིག་མིང་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་བོད་འོད་ལྡན་》
《དགེ་བཤེས་ཚོས་ཀྱི་གསུམ་པས་བཅམས་པའི་བད་དག་མིང་ཚིག་གསལ་བ་》
སོགས་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་བོད་མིང་ཚིག་གི་ཚད་གཞི་འཛིན་ས་ནི་《བོད་རྒྱ་ཚིག་
མཛོད་ཆེན་མོ་》དང་། སོག་པོའི་མིང་ཚིག་གི་ཚད་གཞི་འཛིན་ས་ནི་《དག་
ཡིག་མཁས་པའི་འབྲུང་གནས་》ཡིན། ཚིག་མཛོད་འདི་རྒྱ་བོད་སོག་གསུམ་
ཤུན་རྒྱུར་གྱི་ནང་བརྟན་ཚིག་མཛོད་ཅིག་ཡིན་ཟེར་ནའང་སོག་ཡིག་སློབ་པ་པོས་
གཞིགས་ཞིབ་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་ཐ་སྟོན་འགའ་ཤས་ཀྱི་གསུམ་ལ་སོག་ཡིག་གི་
འབྲེལ་བ་ཤད་བརྟན་ཅམ་འཛོད་ཡོད།

ང་ཚོས་ཤེས་གསལ་ལ་སོག་ཡིག་དཔེ་རྒྱན་ལས་རིགས་ནས་རྒྱ་བོད་སོག་
གསུམ་ཤུན་རྒྱུར་གྱི་ནང་བརྟན་ཚིག་མཛོད་དེ་འདྲ་ཞིག་ད་ལྟོ་བར་དཔེ་རྒྱན་
བྱེད་མ་ཚུངས། 《ཚིག་མཛོད་》འདི་ནོར་འབྲུལ་མི་ཡོང་བའམ་ཉུང་ཅམ་ལས་མི་
ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་དཔེ་རྒྱུག་འགན་འཁུར་པ་བརྗོད་ཡོད་པའི་སོག་མི་རིགས་དཔེ་
རྒྱན་ཁང་ནས་ལས་འཁུར་ངལ་གསོ་བྱེད་མཁན་ཚོམ་ཞུ་བ་གཞིན་པ་དབྱེད་ས་
ཅན་མིང་གི་ལགས་གདན་འདྲེན་ཞུས་ནས་ཆེད་མངག་དཔེ་རྒྱུག་འགན་འཁུར་